

Sygn. akt IIIU 218/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2015r.

Sąd Okręgowy	w Ostrołęce	Wydział III
Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych		

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Obrębska

Protokolant: sekr. sądowy Przemysław Dudziński

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 marca 2015r. w O.

sprawy z odwołania T. Z. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy w zw. z wypadkiem przy pracy

na skutek odwołania T. Z. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 16 marca 2012 r. **znak** (...)

orzeka:

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje T. Z. (1) prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy w dniu 15.04.2009r. na okres od dnia 01.01.2012r. do dnia 31.03.2016r.;
- stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16.03.2012r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił T. Z. (1) prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Decyzję powyższą T. Z. (1) zaskarżył, wnosząc od niej odwołanie. W uzasadnieniu odwołania podniósł, że jest niezdolny do pracy zarobkowej. Dodał, że wypadek przy pracy, jakiemu uległ w dniu 15.04.2009r. spowodował negatywny wpływ na stan jego zdrowia psychicznego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. wniósł o oddalenie odwołania wskazując, że Komisja Lekarska ZUS ustaliła orzeczeniem z dnia 6.03.2012r., że odwołujący nie jest niezdolny do pracy.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ostrołęce ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 15.04.2009r. T. Z. (1) uległ wypadkowi przy pracy. W dniu 11.01.2012r. T. Z. (1) złożył w Oddziale ZUS wniosek o ustalenie uprawnień do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy w dniu 15.04.2009r. Ubezpieczony został skierowany na badanie lekarskie przez lekarza orzecznika, który w orzeczeniu z dnia 8.02.2012r. ustalił, że odwołujący nie jest niezdolny do pracy. T. Z. (1) zgłosił sprzeciw od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS. Komisja Lekarska ZUS w W. orzeczeniem z dnia 6.03.2012r. zajęła analogiczne, jak lekarz orzecznik stanowisko. Wobec powyższego w dniu 16.03.2012r. organ rentowy wydał decyzję odmawiającą T. Z. (1) przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ostrołęce zważył, co następuje:

Odwołanie wniesione przez T. Z. (2) jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. z 2009r. Dz. U. nr 167, poz. 1322 ze zm.) ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy.

Definicję osoby niezdolnej do pracy zawiera art. 12 ust. 1-3 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.), który stwierdza, że jest nią osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, natomiast częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

W świetle cytowanych wyżej przepisów zasadniczą kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie, od której zależała skuteczność odwołania T. Z. (1), było ustalenie czy jest on niezdolny do pracy w związku z wypadkiem przy pracy w stopniu co najmniej częściowym.

Na tę okoliczność Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu neurologii i chirurgii-ortopedii. Po przeprowadzeniu wywiadu z odwołującym, jego zbadaniu oraz po analizie dokumentacji medycznej biegli neurolog W. T. i chirurg-ortopeda G. K. rozpoznali u odwołującego: ciało obce uda prawego bez następstw. W konkluzji biegli uznali wnioskodawcę za zdolnego do pracy. W uzasadnieniu wskazali, że w badaniu klinicznym nie stwierdzili upośledzenia funkcji ruchowej, która uniemożliwiałaby ubezpieczonemu wykonywanie pracy zarobkowej. Jednakże biegli sądowi wskazali, że ze względu na zgłaszane przez odwołującego dolegliwości oraz podjęte leczenie w PZP wskazane jest badanie przez biegłego z zakresu psychiatrii (opinia, k 13-14 a. s.).

Z uwagi na powyższe Sąd dopuścił dodatkowo dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu psychiatrii i medycyny pracy. Po przeprowadzeniu wywiadu z odwołującym, jego zbadaniu oraz po analizie dokumentacji medycznej biegli sądowi: psychiatra A. K. i specjalista medycyny pracy D. M. rozpoznały u odwołującego: zaburzenia depresyjne o charakterze adaptacyjnym, nadciśnienie tętnicze oraz stan po urazie uda prawego. W konkluzji biegłe uznały, że stopień naruszenia sprawności organizmu nie powoduje niezdolności do pracy. W uzasadnieniu wskazały, że u ubezpieczonego od czasu wypadku zmienił się stan psychiczny. T. Z. (1) stał się depresyjny, ksobny, spowolniały, skupiony na wypadku, rozszalony, obwiniający wypadek o załamanie linii życiowej. Biegłe wskazały, że u odwołującego dominują objawy depresyjne o charakterze adaptacyjnym. Zdaniem biegłych zgromadzona dokumentacja medyczna, jak i badanie nie wskazały na objawy organicznego uszkodzenia (...), czy też otępienia, stąd stwierdziły brak podstaw do orzeczenia niezdolności do pracy (opinia, k. 28-30 a. s.)

Pismem z dnia 7.11.2012r. ubezpieczony zgłosił zastrzeżenia do powyższej opinii podnosząc, że nie zgadza się z opinią biegłych, gdyż w sytuacji, w jakiej się znalazł nie jest w stanie podjąć pracy. W celu precyzyjnego określenia stanu jego zdrowia odwołujący załączył dodatkową dokumentację medyczną i wniósł o skierowanie go na obserwację do szpitala psychiatrycznego (pismo, k. 32-33 a.s.).

Z uwagi na powyższe Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu neurologii, ortopedii-rehabilitacji, psychiatrii i medycyny pracy. Po przeprowadzeniu wywiadu z odwołującym, jego zbadaniu oraz po analizie dokumentacji medycznej biegli sądowi: neurolog A. G., ortopeda-rehabilitant J. S., psychiatra M. F. i specjalista medycyny pracy J. P. (1) rozpoznali u odwołującego: podejrzenie procesu endogennej depresyjnej?, psychotycznej?, zaburzenia adaptacyjne w wywiadzie, nadciśnienie tętnicze, otyłość, nadwagę oraz stan po urazie uda prawego z obecnością ciała obcego bez istotnej dysfunkcji ruchowej. W konkluzji biegli z zakresu ortopedii, neurologii i medycyny pracy nie stwierdzili u odwołującego niezdolności do podjęcia pracy zarobkowej z zakresu ich specjalności. Natomiast biegła z zakresu psychiatrii wskazała, że rozpoznanie postawione ostatnio przez lekarzy ZUS oraz uprzedniego biegłego psychiatrę u opiniowanego tj. rozpoznanie zaburzeń adaptacyjnych jest niewłaściwe. Biegła wyjaśniła, że wg. klasyfikacji zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania w (...)10 zaburzenia adaptacyjne rozpoczynają się w ciągu miesiąca od wystąpienia stresującego wydarzenia lub zmiany życiowej, a z wyjątkiem przedłużonej reakcji depresyjnej nie przekraczają 6 miesięcy. Natomiast przedłużona reakcja depresyjna to łagodny stan depresyjny występujący w reakcji na przedłużone narażenie na stresującą sytuację o czasie trwania nie przekraczającym 2 lat. Zdaniem biegłej takie rozpoznanie nie pasuje do zaburzeń stwierdzanych u odwołującego, ponieważ od wypadku – na dzień badania - upłynęło ponad 2, 5 roku, tak więc nie zgadza się do kryteriów czasowych oraz obrazu chorobowego. Opiniowany jest w utrudnionym, zdawkowym kontakcie werbalnym, z wyraźnym obniżonym nastrojem i napędem, spowolnionym tokiem myślenia, z wyraźnymi zaburzeniami funkcji poznawczych, chociaż bez ewidentnych zaburzeń pamięci, które sugerowałyby otępienie - w czym biegła zgodziła się z poprzedniczką. Według biegłej obecny obraz kliniczny, skargi na pustkę w głowie, wyraźne załamanie linii życiowej opiniowanego sugerują rozwijający się u niego proces endogennej (depresyjnej?, psychotycznej?). Ze względu na nieczytelną i lakoniczną psychiatryczną dokumentację medyczną (nic nie wnosi oprócz kodowanego rozpoznania F33 - zaburzenia depresyjne nawracające endogenne) oraz psychologiczną, krótkie, zdawkowe opisy porad psychologicznych wspierających bez podstawowych testowych narzędzi diagnostycznych jak np. (...) lub testy w kierunku istnienia zmian organicznych w (...), bez oceny poziomu funkcjonowania intelektualnego, wskazane byłoby poddanie opiniowanego obserwacji i diagnostyce w warunkach szpitalnych. Z doświadczenia biegłej często błahę z pozoru zdarzenie jest przyczyną uaktywnienia się choroby psychicznej. Zdaniem biegłej orzekanie u odwołującego się braku niezdolności do pracy jako działanie antyjatrogenne oraz dlatego, że może wykonywać proste prace fizyczne w gospodarstwie brata jest dla niego daleko krzywdzące. Wskazując na powyższe biegła psychiatra orzekła, że odwołujący jest częściowo niezdolny do wykonywania pracy zarobkowej od 15.04.2009r. do 31.12.2013r. Zdaniem biegłej w celu weryfikacji rozpoznania i pogłębienia diagnostyki wskazane byłoby poddanie opiniowanego obserwacji szpitalnej. Zdaniem biegłej wypowiedzenie się czy niezdolność do pracy pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy w dniu 15.04.2009 r jest możliwe po obserwacji szpitalnej (procesy endogenne mają przyczyny wieloczynnikowe o niepoznanej do końca etiologii tzn. uraz należałoby traktować jako czynnik spustowy a nie przyczynę powstania ewentualnej choroby psychicznej).

Do powyższej opinii zastrzeżenia złożył organ rentowy podnosząc, że w powyższej sprawie występuje szereg nieścisłości i wątpliwości. W tej sytuacji organ rentowy zawnioskował o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu psychiatrii.

Sąd podzielając co do zasady stanowisko organu rentowego, że w kwestii oceny niezdolności odwołującego do pracy i jej związku z wypadkiem przy pracy występuje, jak dotychczas, szereg nieścisłości i wątpliwości, uznał za konieczne uzupełnienie postępowania dowodowego i po uzyskaniu nowej dokumentacji medycznej, w tym dokumentacji z hospitalizacji odwołującego, dopuścił dowód z uzupełniającej opinii biegłych. Biegli M. F., J. P. (1), A. G. i J. S. w opinii uzupełniającej, po zapoznaniu się z dodatkową dokumentacją medyczną orzekły, że nie istnieją podstawy do przyjęcia, że niezdolność do pracy odwołującego pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy. W uzasadnieniu opinii

biegły podnieśli, że wypadek przy pracy odwołującego był kolejnym sensem, który sprzyjał ujawnieniu następnego epizodu depresyjnego, ale nie można uznać go za przyczynę powstania u niego zaburzeń depresyjnych nawracających.

Po złożeniu przez odwołującego dodatkowej, istotnej dokumentacji medycznej odnośnie stanu jego zdrowia, biegły M. F., J. P. (1), A. G. i J. S. w kolejnej opinii uzupełniającej zmienili ostatecznie swoje dotychczasowe orzeczenie stwierdzając, że analiza nowej dokumentacji medycznej, jak też zeznań odwołującego złożonych na rozprawie, prowadzą do wniosku, że istnieją podstawy do przyjęcia, że niezdolność odwołującego do pracy pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy jakiemu uległ powód z w dniu 15.04.2009r. Biegły wskazali, że odwołujący przed wypadkiem i po wypadku cierpiał na to samo schorzenie – zaburzenia depresyjne nawracające, które po wypadku znacznie się nasiliło. Zdaniem biegłych zmiana nasilenia dolegliwości włącznie z pojawieniem się produkcji psychotycznych miała wyraźny związek z wypadkiem przy pracy (opinia, k 164-166 a.s.).

Pismem z dnia 11.08.2014r. organ rentowy zgłosił zastrzeżenia do opinii biegłych sądowych wraz z wnioskiem o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnego biegłego z zakresu psychiatrii (pismo, k 179-180 a. s.).

Z uwagi na rozbieżność dotychczasowych opinii biegłych Sąd dopuścił dowód z opinii kolejnego biegłego z zakresu psychiatrii. Po przeprowadzeniu wywiadu z odwołującym, jego zbadaniu oraz po analizie całokształtu dokumentacji medycznej biegła sądowa psychiatra J. P. (2) rozpoznała u odwołującego nawracające zaburzenia depresyjne. W konkluzji biegła uznała, że stopień naruszenia sprawności organizmu powoduje częściową niezdolność do pracy do 31.03.2016r. Za datę powstania niezdolności biegła przyjęła datę udokumentowanego leczenia psychiatrycznego w (...) – po wypadku – 24.04.2009r. Zdaniem biegłej stwierdzona niezdolność do pracy pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy, który miał miejsce w dniu 15.04.2009r. W uzasadnieniu biegła sądowa, po przeanalizowaniu akt sprawy ze szczególnym uwzględnieniem zawartej dokumentacji medycznej oraz osobistym zbadaniu T. Z. (1) stwierdziła, że rozpoznawane u odwołującego zaburzenia depresyjne obecnie o charakterze nawracającym są związane z wypadkiem przy pracy - początkowe dolegliwości i skargi miały charakter adaptacyjny. Zdanie biegłej ich przedłużanie się, wyraźne okresowe nasilenie się objawów i dołączanie się komponenty urojeniowej, skutkowało zmianą rozpoznania. Ponadto zdaniem biegłej wypadek przy pracy był czynnikiem dekompensującym stan psychiczny odwołującego się, a co za tym idzie powodem kilkuletniego już leczenia psychiatrycznego oraz radykalnej zmiany jego dotychczasowego funkcjonowania społeczno – zawodowego. Biegła podkreśliła, że powyższe jest jej obiektywną oceną. Biegła zwróciła uwagę na

roszczeniową postawę odwołującego się oraz jego ogromne poczucie niesprawności psychofizycznej. Dlatego też zdaniem biegłej okres orzeczonej niezdolności ubezpieczony powinien wykorzystać na zintensyfikowane leczenie psychiatryczne - i to nie tylko farmakologiczne - przede wszystkim powinien podjąć psychoterapię (najlepiej stacjonarną) w specjalistycznym ośrodku. Kompleksowe oddziaływania psychoterapeutyczne połączone z farmakoterapią stworzą szansę na poprawę stanu psychicznego odwołującego się, a co za tym idzie zwiększą szansę na przywrócenie mu zdolności do podjęcia pracy zarobkowej (opinia, k 198-200 a.s.)

Pismem z dnia 13.03.2015r. organ rentowy zgłosił zastrzeżenia również do tej opinii biegłych sądowych wraz z wnioskiem o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnego biegłego z zakresu psychiatrii. ZUS wskazał, że kwestionuje istnienie u odwołującego niezdolności do pracy wobec niestwierdzenia znacznego naruszenia sprawności organizmu w związku z wypadkiem przy pracy (pismo, k 216-217 a. s.).

Sąd na podstawie 217 § 3 k.p.c. oddalił powyższy wniosek dowodowy ZUS uznając, że sporne okoliczności zostały dostatecznie wyjaśnione. Argumenty podniesione w ostatnim piśmie procesowym organu rentowego z dnia 13.03.2015r. roku nie uzasadniały zdaniem Sądu stanowiska, że istniała obiektywnie potrzeba skorzystania z opinii kolejnych biegłych. Odmienna ocena stanu zdrowia odwołującego w kontekście jego zdolności do pracy dokonana przez organ rentowy, nie zawierająca przekonujących argumentów podważających miarodajność dwóch ostatnich opinii biegłych, nie mogła zdaniem Sądu decydować o zasadności dopuszczenia dowodu z kolejnego zespołu biegłych. Wskazać należy, że zarówno doktryna, jak i orzecznictwo stoją na stanowisku, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (vide wyrok

SN z 4 sierpnia 1999 r, I PKN 20/99, OSNAPiUS 2000, nr 15, poz. 479). Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie, potrzeby powołania kolejnego, czwartego już biegłego z zakresu psychiatrii, nie widział.

W ocenie Sądu Okręgowego należało podzielić wywoły i wnioski opinii biegłych lekarzy sądowych psychiatrów zawarte w dwóch ostatnich opiniach biegłych. Opinie te są przekonujące oraz logicznie i szczegółowo uzasadnione. Wnioski zostały przez biegłych sformułowane po przeprowadzeniu wywiadu, badaniu odwołującego i analizie całości dokumentacji medycznej, w tym tej pozyskanej na etapie postępowania sądowego. Podkreślić należy, że dwa ostatnie zespoły biegłych dysponowały pełną dokumentacją medyczną, w tym dokumentacją z hospitalizacji, którymi nie dysponowały dwa pierwsze zespoły biegłych. Ponadto w pierwszym zespole biegłych brak było kluczowego biegłego tj. biegłego z zakresu psychiatrii.

Mając na uwadze powyższe okoliczności nie może budzić wątpliwości, że T. Z. (1) jest częściowo niezdolny do pracy i niezdolność ta pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy. Fakt, iż zdarzenie z dnia 15.04.2009r. było wypadkiem przy pracy nie było przez ZUS kwestionowane (vide pismo ZUS z dnia 13.03.2015r.).

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd uznając, iż odwołujący spełnia wszystkie przesłanki konieczne do uzyskania prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał T. Z. (1) prawo do tego świadczenia na okres od 1.01.2012r. (tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym został złożony wniosek o świadczenie) do 31.03.2016r.

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującemu prawo do renty, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego odnośnie do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji tj. zarówno przyznającego prawo do świadczenia, jak też jego brak (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2010 roku, II UK 330/09, LEX 604220).

W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie brak było podstaw do obciążenia odpowiedzialnością organu rentowego za nieprzyznanie odwołującemu prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy już na etapie postępowania przed ZUS. Kwestia oceny czy odwołujący jest częściowo niezdolny do pracy i czy niezdolność ta ma związek z wypadkiem przy pracy nie była jednoznaczna i wymagała dopuszczenia dowodu z opinii aż czterech zespołów biegłych. Ponadto odwołujący przedłożył na etapie postępowania sądowego nową dokumentację medyczną, która nie była znana organowi rentowemu. Z tych względów orzeczono jak w pkt. 2 wyroku.